

**Verdachtenpopulatie arrondissementsparket
■ Haarlem 1997; Politieregio Zaanstreek-Waterland**

Amsterdam, juni 1998

Guido Muller
Mireille Geldorp

■

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Algemene gegevens 1997	4
2.1	Persoonskenmerken	4
2.2	Criminaliteitsgerelateerde kenmerken	6
2.3	Opgehelderde delicten	7
3	Recidivisten en beginners	11
3.1	Persoonskenmerken	11
3.2	Opgehelderde delicten	13
4	Jeugd van 12 tot en met 17 jaar	15
4.1	Persoonskenmerken	15
4.2	Criminaliteitsgerelateerde kenmerken	16
4.3	Opgehelderde delicten	16
5	Allochtonen	18
5.1	Persoonskenmerken	18
5.2	Criminaliteitsgerelateerde kenmerken	20
5.3	Opgehelderde delicten	20
6	Gewelddelicten	22
6.1	Persoonskenmerken	22
6.2	Criminaliteitsgerelateerde kenmerken	23
6.3	Opgehelderde delicten	23
	Bijlagen	
Bijlage 1	Verantwoording	25
Bijlage 2	Gehanteerde begrippen	26
Bijlage 3	Indeling naar delicten	27
Bijlage 4	Aanvullende tabellen	29

1 Inleiding

De politie hanteert voor operationele doeleinden een geautomatiseerd verdachtenbestand, HKS genaamd. In principe is dit bestand niet bedoeld om statistische informatie te genereren. Voor beleidsdoeleinden van bijvoorbeeld de korpsleiding en de arrondissementsparketten is statistische informatie echter juist van vitaal belang. In het kader van het project Gegevensarchitectuur is in opdracht van het College van Procureurs-Generaal onderzocht in hoeverre HKS toegankelijk en bruikbaar gemaakt kan worden om statistische beleidsinformatie te leveren.

Het is mogelijk gebleken om HKS-gegevens op te schonen en vervolgens om te zetten in een SPSS-bestand¹, waarna elke gewenste statistische bewerking kan worden toegepast. De resultaten van een eerste proeve hebben betrekking op HKS-gegevens over 1995 uit de politieregio Hollands-Midden en zijn te vinden in een eerdere publicatie². Hierbij is duidelijk geworden dat nauwe samenwerking tussen onderzoeksbureau en HKS-deskundigen belangrijk is bij de totstandkoming van een dergelijk product.

In deze rapportage wordt de verdachtenpopulatie beschreven van het arrondissementsparket Zaanstreek-Waterland. De gegevens zijn afkomstig van de afdeling HKD van de politie regio Zaanstreek-Waterland en hebben betrekking op verdachten waarvoor in 1997 binnen de Regio Zaanstreek-Waterland tenminste één oplossingsverbaal is opgemaakt.

Hoofdstuk 2 biedt een algemene beschrijving van de verdachten waarvoor in 1997 een oplossingsverbaal werd aangemaakt en de feiten die hen worden aangerekend. De hoofdstukken 3, 4 en 5 richten zich op specifieke verdachtengroepen, achtereenvolgens recidivisten, minderjarigen en allochtonen. Hoofdstuk 6 'zoomt' ten slotte in op een aantal geweldsmisdrijven.

Noot 1 SPSS is een toonaangevend softwarepakket voor statistische analyses.

Noot 2 'De ongekende mogelijkheden van HKS, een voorbeeld', R. van Overbeeke, M. Geldorp en K. Loef, Van Dijk, Van Soomeren en Partners, Amsterdam, maart 1997.

2 Algemene gegevens 1997

In dit hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van alle verdachten waarmee het parket Haarlem betreffende de politieregio Zaanstreek-Waterland in 1997 te maken kreeg, alsmede van de feiten die deze groep wordt aangerekend.

2.1 Persoonskenmerken

Voor de 3.323 strafbare feiten waarvoor in 1997 binnen de regio Zaanstreek-Waterland een oplossingsverbaal is opgemaakt, zijn in totaal 1.537 verdachten doorgestuurd naar het parket. In deze paragraaf worden een aantal achtergrondkenmerken van deze personen beschreven.

Tabel 2.1 Geslacht van verdachten in 1997³

	abs.	%
man	1.339	87
vrouw	198	13
totaal	1.537	100

De meerderheid van de verdachten is man; ongeveer een op de acht verdachten is van het vrouwelijke geslacht.

Tabel 2.2 Leeftijd van verdachten in 1997

	abs.	%
12-17 jaar	271	18
18-24 jaar	438	29
25-39 jaar	554	36
40-64 jaar	255	17
65 jaar en ouder	19	1
totaal	1.537	100

De grootste groep verdachten is tussen de 25 en 39 jaar oud. Bijna de helft van de verdachten is jonger dan 25 jaar. Bijna een op de vijf verdachten is jonger dan 18 jaar.

Noot 3 Het is mogelijk dat sommige tabellen in dit rapport niet optellen tot een totaal van exact 100%. De oorzaak hiervan is gelegen in het feit dat alle percentages worden afgerond tot hele getallen. Percentages die door afronding op 0 uitkomen worden onderscheiden van percentages die op 0 uitkomen doordat bijvoorbeeld geen enkele persoon binnen de desbetreffende categorie valt. In het laatste geval wordt dit aangegeven met een '-'. '.

Tabel 2.3 Nationaliteit van verdachten in 1997

nationaliteit	abs.	%
Nederland	1.298	85
Marokko	60	4
Turkije	54	4
Iran	18	1
(voormalig) Joegoslavië	11	1
Suriname	6	0
Nederlandse Antillen	2	0
overig	78	5
onbekend	10	1
totaal	1.537	100

Van de buitenlandse nationaliteiten zijn Marokko en Turkije het meest vertegenwoordigd onder de verdachten van 1997.

Tabel 2.4 Geboorteland van verdachten in 1997

geboorteland	abs.	%
Nederland	1.172	76
Suriname	78	5
Turkije	55	4
Marokko	48	3
Nederlandse Antillen	31	2
Iran	19	1
(voormalig) Joegoslavië	9	1
overig	119	8
onbekend	6	0
totaal	1.537	100

Meer dan driekwart van de verdachten is in Nederland geboren. Van de overige verdachten vormen Suriname, Turkije en Marokko de grootste categorieën.

Tabel 2.5 District van woonadres van de verdachten in 1997

district	abs.	%
Zaanstreek	547	36
Waterland	560	36
buiten politieregio	430	28
totaal	1.537	100

Er komen vrijwel evenveel verdachten uit Zaanstreek als uit Waterland. Meer dan een kwart van de verdachten woont buiten de politie-regio.

Tabel 2.6 Woonadres van de verdachten in 1997

	abs.	%
Purmerend	355	23
Zaandam	319	21
Amsterdam	202	13
Volendam	60	4
Krommenie	58	4
Wormerveer	44	3
Edam	39	3
Monnickendam	31	2
Wormer	29	2
Koog aan de Zaan	27	2
overig	373	24
totaal	1.537	100

Purmerend en Zaandam zijn de plaatsen waar de meeste verdachten wonen. Ongeveer een op de acht verdachten komt uit Amsterdam.

2.2 Criminaliteitsgerelateerde kenmerken

In HKS wordt een zogenaamde gevarenclassificatie gehanteerd, welke tot doel heeft politiemedewerkers op de hoogte te brengen van eventuele bijzonderheden van de betreffende verdachte⁴.

Tabel 2.7 Gevarencodes van verdachten in 1997

gevarencode	abs.	%
alcoholist	5	0
harddrugsgebruiker	66	4
medische indicatie	5	0
vuurwapengevaarlijk	9	■
verzetpleger	5	0
vluchtgevaarlijk	2	0
zelfmoordneiging	0	0

De gevarencode harddrugsgebruiker is geregistreerd voor ongeveer 1 op de 25 verdachten.

Noot 4 Registratie van deze gevarencodes vindt echter niet geheel eenduidig en consequent plaats. Zo vindt registratie met betrekking tot de code harddrugsgebruiker alleen plaats als de verdachte zelf aangeeft dat het opgehelderde feit verband houdt met zijn/haar verslaving. Voor de andere codes gelden weer andere aanwijzingen voor registratie. Ook wordt een eenmaal toegekende gevarencode aan alle vroegere en toekomstige politie-antecedenten van de betreffende persoon toegevoegd, ook als de gevarencode op dat moment niet (meer) van toepassing is. Gegevens over dit onderwerp dienen daarom met de nodige voorzichtigheid te worden geïnterpreteerd.

Tabel 2.8 Antecedenten van verdachten

	abs.	%
geen antecedenten (beginner)	900	59
antecedenten (recidivist)	637	41
totaal	1.537	100

Vier van de tien verdachten die in 1997 werden ge verbaliseerd, zijn eerder met de politie in aanraking geweest.

2.3 Opgehelderde delicten

Tabel 2.9 Feiten in 1997 per politiedistrict

district	abs.	%
Zaanstreek	1.786	54
Waterland	1.537	46
totaal	3.323	100

In 1997 kreeg het parket volgens de gegevens uit HKS 3.323 strafbare feiten, waarvan iets groter deel afkomstig was uit district Zaanstreek, te verwerken.

In de tabellen 2.10 t/m 2.16 wordt weergegeven voor welk type feiten verdachten in 1997 bij het arrondissementsparket terecht kwamen. De feiten (en tabellen) zijn hierbij ingedeeld in de volgende negen delictgroepen:

- misdrijven tegen leven en persoon;
- misdrijven tegen openbare orde en gezag;
- vermogensmisdrijven;
- zedendelicten;
- verkeersmisdrijven;
- drugsdelicten, vuurwapendelicten en overige delicten.

De percentages in de tabellen zijn proporties van het *totale* aantal feiten dat in 1997 door het parket Zaanstreek-Waterland verwerkt is. De tabellen 2.10 t/m 2.16 tellen, zoals in tabel 2.17 te zien is, dus *gezamenlijk* op tot 100%.

Tabel 2.10 Delicten tegen leven en persoon 1997

	abs.	%
doodslag en moord	43	1
gekwalificeerde mishandeling	100	3
eenvoudige mishandeling	334	10
eenvoudige belediging	16	1
dood/letsel door schuld	1	0
bedreiging	184	6
overige tegen leven	0	0
totaal	678	20

Een vijfde van de feiten, waarvoor in 1997 een oplossingsverbaal is opgemaakt, betreft misdrijven tegen leven en persoon! In de helft van de delicten tegen leven en persoon betreft het eenvoudige mishandeling.

Tabel 2.11 Delicten tegen openbare orde en gezag 1997

	abs.	%
huis/lokaalvredebreuk	13	0
openbare geweldpleging	98	3
wederspanningheid	4	0
belemmering ambtenaar in functie	10	0
discriminatie	1	0
overig tegen openbare orde en gezag	33	1
totaal	159	5

5% van de feiten die in 1997 ter kennis van het parket zijn gekomen, betreft delicten tegen openbare orde en gezag. In zes op de tien gevallen gaat het om openbare geweldpleging.

Tabel 2.12 Ruwheidsdelicten 1997

	abs.	%
brandstichting	17	1
dierenmishandeling	2	0
vernieling	334	10
overige ruwheidsmisdrijven	0	0
totaal	353	11

Vernieling komt vaker ter kennis van het parket dan de andere ruwheidsmisdrijven. Een op de tien delicten die ter kennis van het parket gekomen is, betreft vernieling.

Tabel 2.13 Vermogensdelicten 1997

	abs.	%
valsheidsmisdrijven	41	1
eenvoudige diefstal	742	22
gekwalificeerde diefstal	724	22
diefstal met geweld	55	2
afpersing	13	0
verduistering	27	1
verduistering in betrekking	13	0
bedrog	38	1
heling	144	4
overige vermogensmisdrijven	5	0
totaal	1.802	54

Meer dan de helft van de in 1997 opgeloste feiten betreft vermogensdelicten. In de meeste gevallen gaat het om eenvoudige of gekwalificeerde diefstal.

Tabel 2.14 Zedendelicten 1997

	abs.	%
schennis	11	0
verkrachting	25	1
aanranding	24	1
gemeenschap met kinderen	5	0
ontucht	11	0
ontucht ouders	1	0
zedendelicten overige	4	0
totaal	81	2

Twee procent van de in 1997 opgeloste feiten betreft zedendelicten.

Tabel 2.15 Verkeersdelicten 1997

	abs.	%
rijden onder invloed	48	1
doorrijden na aanrijding	19	1
rijden na ontzegging	1	0
weigeren bloedproef	5	0
dood/letsel door schuld	0	0
joyriding	4	0
overige verkeersmisdrijven	7	0
totaal	84	3

Nog geen (volle) drie procent van alle in 1997 opgeloste zaken betreft verkeersdelicten.

Tabel 2.16 Drugs, vuurwapendelicten en overige delicten 1997

	abs.	%
opiumwet harddrugs	31	·
opiumwet softdrugs	50	2
vuurwapens	45	·
overige delicten	40	3
totaal	166	5

Drugsdelicten maken 3% van alle in 1997 opgehelderde zaken uit.

In tabel 2.17 wordt voor elke delictgroep weergegeven in welk district de verdachten woonachtig zijn. Een tabel met de bijbehorende aantallen is opgenomen in bijlage 4.

Tabel 2.17 District van woonadres van verdachten per delictgroep (in %)

delicten	Zaanstreek	Waterland	buiten politieregio	totaal
misdrijven tegen leven en persoon	39	43	18	100
misdrijven tegen openbare orde en gezag	33	45	22	100
ruwheidsdelicten	59	30	11	100
vermogensdelicten	39	32	29	100
zedendelicten	43	34	22	100
verkeersdelicten	36	41	24	100
drugsdelicten	11	62	27	100
vuurwapendelicten	53	16	31	100
overige	18	48	35	100

Meer dan zes op de tien verdachten van drugsdelicten woont in district Waterland. Verdachten van ruwheidsdelicten, vermogensdelicten en vuurwapendelicten komen vaker uit het district Zaanstreek.

3 Recidivisten en beginners

In dit hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van eventuele verschillen tussen recidivisten en verdachten die door ons als beginners worden aangemerkt: diegenen waarvoor in 1997 voor het eerst een verbaal van oplossing werd opgemaakt. In het totaal bestaat de verdachtengroep uit 900 (59%) beginners en 637 (41%) recidivisten.

3.1 Persoonskenmerken

Tabel 3.1 Geslacht van recidivisten en beginners in 1997

geslacht	recidivisten		beginners	
	abs.	%	abs.	%
man	573	90	766	85
vrouw	64	10	134	15
totaal	637	100	900	100

Het aandeel vrouwen (in procenten) onder de beginners is anderhalf keer zo groot als onder de recidivisten.

Tabel 3.2 Leeftijd van recidivisten en beginners in 1997

leeftijd	recidivisten		beginners	
	abs.	%	abs.	%
12-17 jaar	49	8	222	25
18-24 jaar	175	28	263	29
25-39 jaar	296	47	258	29
40-64 jaar	109	17	146	16
65 jaar en ouder	8	1	11	1
totaal	637	100	900	100

In de leeftijdscategorie van 12 - 17 jaar zijn relatief veel beginners, 1 op de vier beginners is onder de 18 jaar! Onder de 25-39 jarigen zijn relatief veel recidivisten.

Tabel 3.3 Geboorteland van recidivisten en beginners in 1997

geboorteland	recidivisten		beginners	
	abs.	%	abs.	%
Nederland	476	75	696	77
Suriname	41	6	37	4
Turkije	35	6	20	2
Marokko	18	3	30	3
Nederlandse Antillen	16	3	15	2
Iran	9	■	10	■
(voormalig) Joegoslavië	5	■	4	■
overig	37	6	88	10
totaal	637	100	900	100

Personen die Suriname en Turkije en de Nederlandse Antillen als geboorteland hebben, zijn onder de recidivisten relatief meer vertegenwoordigd dan onder de beginners.

Tabel 3.4 District van woonadres van recidivisten en beginners in 1997

district	recidivisten		beginners	
	abs.	%	abs.	%
Zaanstreek	292	46	255	28
Waterland	259	41	301	33
buiten politieregio	86	14	344	38
totaal	637	100	900	100

Relatief veel recidivisten komen uit district Zaanstreek. Vier op de tien beginners komt van buiten de politieregio.

■

3.2 Opgehelderde delicten

Tabel 3.5 Gemiddeld en totaal aantal opgehelderde delicten in 1997, uitgesplitst naar recidivisten en beginners

	gemiddeld	totaal	%
recidivisten (n = 637)	2,7	1.720	52
beginners (n = 900)	1,8	1.603	48
totaal (n = 1.537)	2,2	3.323	100

Iets meer dan de helft van de in 1997 opgeloste feiten werd op recidivisten teruggebracht. Het gemiddeld aantal feiten waarvan deze groep verdacht werd, is anderhalf keer groter dan dat van verdachten zonder antecedenten.

In de volgende tabel staat het type delicten waarvan beginners en recidivisten in 1997 worden verdacht.

Tabel 3.6 Type opgehelderde delicten in 1997, uitgesplitst naar recidivisten en beginners

delictgroep	recidivisten		beginners	
	abs.	%	abs.	%
misdriven tegen leven en persoon	316	18	362	23
misdriven tegen openbare orde en gezag	76	4	83	5
ruwheidsmisdriven	197	12	156	10
vermogensmisdriven	975	57	827	52
zedendelicten	32	2	49	3
verkeersdelicten	51	3	33	2
drugsdelicten	41	2	40	3
vuurwapendelicten	20		25	2
overig	12		28	2
totaal	1.720	100	1.603	100

Beginners worden vaker verdacht van het plegen van misdrijven tegen leven en persoon. Recidivisten daarentegen worden iets vaker van het plegen van vermogensdelicten verdacht.

In de volgende tabel wordt nader ingegaan op de verschillen tussen mannen en vrouwen. Een tabel met de bijbehorende aantallen is opgenomen in bijlage 4.

Tabel 3.7 Type opgehelderde delicten in 1997, uitgesplitst naar recidivisten/beginners en geslacht (in %)

type delict	recidivisten		beginners	
	man	vrouw	man	vrouw
misdrijven tegen leven en persoon	19	11	23	18
misdrijven tegen openbare orde en gezag	4	7	6	3
ruwheidsmisdrijven	12	5	10	6
vermogensmisdrijven	55	73	49	67
zedendelicten	2	1	4	1
verkeersdelicten	3	1	2	1
drugsdelicten	3	1	3	3
vuurwapendelicten	1	-	2	1
overig	1	1	2	1
totaal	100	100	100	100

Vrouwelijke verdachten worden vaker dan mannen verdacht van vermogensdelicten. Manlijke verdachten worden vaker verdacht van misdrijven tegen leven en persoon en ruwheidsmisdrijven.

4 Jeugd van 12 tot en met 17 jaar

In hoofdstuk 2 werd al vermeld dat een zevende van de verdachtenpopulatie bestaat uit jongeren van 12 tot en met 17 jaar. In dit hoofdstuk wordt een nadere beschrijving van deze minderjarige verdachtengroep gegeven en wordt deze groep vergeleken met verdachten van 18 jaar en ouder.

4.1 Persoonskenmerken

Tabel 4.1 Leeftijd van jongeren in 1997

leeftijd	abs.	%
12 jaar	5	2
13 jaar	18	7
14 jaar	42	16
15 jaar	67	25
16 jaar	65	24
17 jaar	74	27
totaal	271	100

Bijna een op de vier 18-minners is jonger dan 15 jaar.

Tabel 4.2 Geslacht van jongeren in 1997

	minderjarigen		meerderjarigen	
	abs.	%	abs.	%
man	242	89	1.097	87
vrouw	29	11	169	13
totaal	271	100	1.266	100

Het percentage vrouwen is bij meerderjarige verdachten iets hoger dan bij minderjarigen.

Tabel 4.3 District van woonadres jongeren in 1997

district	minderjarigen		meerderjarigen	
	abs.	%	abs.	%
Zaanstreek	110	41	437	35
Waterland	121	45	439	35
buiten politieregio	40	15	390	31
totaal	271	100	1.266	100

Minderjarige verdachten komen relatief minder vaak van buiten de regio.

Tabel 4.4 Geboorteland van jongeren in 1997

geboorteland	minderjarigen		meerderjarigen	
	abs.	%	abs.	%
Nederland	232	86	940	74
Suriname	5	2	73	5
Turkije	2	1	53	4
Marokko	5	2	43	3
Nederlandse Antillen	5	2	26	2
Iran	3	1	16	1
(voormalig) Joegoslavië	-	-	9	1
overig	19	7	106	8
totaal	271	100	1.266	100

Het aandeel minderjarige verdachten is onder Nederlanders het grootst .

4.2 Criminaliteitsgerelateerde kenmerken

In tabel 4.5 wordt weergegeven hoeveel van de jongeren, die in 1997 werden doorgestuurd naar justitie, al over politie-antecedenten beschikte en hoeveel niet.

Tabel 4.5 Politie-antecedenten van jongeren

	minderjarigen		meerderjarigen	
	abs.	%	abs.	%
beginner	222	82	678	54
recidivist	49	18	588	46
totaal	271	100	1.266	100

Van de minderjarige verdachten is een op de vijf verdachten al eerder met de politie in aanraking gekomen. Dit percentage ligt (zoals te verwachten is) veel lager dan bij de meerderjarige verdachten waar bijna de helft al eerder bij het parket is geweest.

4.3 Opgehelderde delicten

Tabel 4.6 Gemiddeld en totaal aantal opgehelderde delicten in 1997, uitgesplitst naar minder- en meerderjarigen

	gemiddeld aantal	totaal aantal	totaal %
minderjarigen (n = 271)	2,3	611	18
meerderjarigen (n = 1.266)	2,1	2.712	82
totaal (n = 1.537)	2,2	3.323	100

Jongeren werden in 1997 gemiddeld van meer delicten verdacht dan volwassenen, namelijk van 2,3 delicten per persoon. In tabel 4.7 wordt dit gegeven uitgesplitst naar leeftijd.

Tabel 4.7 Gemiddeld en totaal aantal opgehelderde delicten in 1997, uitgesplitst naar leeftijd

leeftijd	gemiddeld	totaal
12 jaar	2,2	11
13 jaar	2,9	52
14 jaar	2,4	100
15 jaar	2,0	135
16 jaar	2,3	148
17 jaar	2,2	165
totaal	2,3	611

Verder blijkt dat jongens en meisjes iets verschillen in het gemiddelde aantal feiten dat hen wordt aangerekend: jongens 'pleegden' in 1997 gemiddeld 2,3 feiten per persoon, meisjes 2,0 feiten per persoon.

In de volgende tabel wordt het type delict waarvoor jongeren in 1997 werden ge verbaliseerd vergeleken met de geregistreeerde feiten onder volwassenen.

Tabel 4.8 Type opgehelderde delicten in 1997, uitgesplitst naar minder- en meerderjarigen

delictgroep	minderjarigen		meerderjarigen	
	abs.	%	abs.	%
misdrifven tegen leven en persoon	118	19	560	21
misdrifven tegen openbare orde en gezag	26	4	133	5
ruwheidsmisdrifven	79	13	274	10
vermogensmisdrifven	358	59	1.444	53
zedendelicten	17	3	64	2
verkeersdelicten	4	1	80	3
drugsdelicten	-	-	81	3
vuurwapendelicten	6	1	39	1
overige delicten	3	1	37	1
totaal	611	100	2.712	100

Minderjarigen worden vaker dan meerderjarigen voor ruwheidsmisdrifven en vermogensmisdrifven ge verbaliseerd en minder vaak voor drugsdelicten en verkeersdelicten. Dit laatste is uiteraard mede het gevolg van het feit dat minderjarigen nog geen rijbevoegdheid hebben.

5 Allochtonen

Volgens de huidige, landelijk vastgelegde, definitie is een persoon allochtoon indien hij of zij zelf of ten minste één van diens ouders niet in Nederland is geboren. De registratie van etniciteit binnen HKS beperkt zich alleen tot gegevens omtrent geboorteland en nationaliteit van de verdachten zelf en niet van die van de ouders. Allochtonen 'van de tweede generatie' kunnen dus binnen dit registratiesysteem niet worden onderscheiden van (andere) Nederlandse verdachten.

Om allochtonen toch enigszins te kunnen herkennen worden in dit hoofdstuk zowel het geboorteland als de nationaliteit van verdachten in aanmerking genomen. Indien een persoon een niet-Nederlandse nationaliteit heeft of niet in Nederland is geboren, dan wordt deze persoon als allochtoon aangemerkt. Hiermee wordt dus afgeweken van de landelijke definitie, waardoor de uitspraken in dit hoofdstuk een beperkte reikwijdte hebben. Het aantal allochtone verdachten is met de hier gehanteerde definitie in ieder geval een onderschatting van het werkelijke aantal.

5.1 Persoonskenmerken

Tabel 5.1 Etniciteit verdachten

	abs.	%
Nederlands	1.139	74
Surinaams	78	5
Turks	62	4
Marokkaans	65	4
Antilliaans	31	2
Iraans	19	1
vrml. Joegoslavisch	12	1
overig/onbekend	131	9
totaal	1.537	100

Volgens de HKS-registratie is bijna driekwart van de verdachten van Nederlandse afkomst. Personen van Surinaamse, Turkse en Marokkaanse afkomst vormen de grootste groepen van buitenlandse etniciteit.

Tabel 5.2 Geslacht van allochtonen (in %)

	man		vrouw	
	abs.	%	abs.	%
Nederlands	1.003	88	136	12
Surinaams	66	85	12	15
Turks	59	95	3	5
Marokkaans	61	94	4	6
Antilliaans	22	71	9	29
Iraans	18	95	1	5
vrml. Joegoslavisch	12	100	-	-
overig/onbekend	98	75	33	25

Onder personen van Turkse en Marokkaanse afkomst is het percentage vrouwelijke verdachten lager dan onder de andere etnische groepen.

Tabel 5.3 Leeftijd van allochtonen (in %)*

	12-17	18-24	25-40	41-64	65 +	totaal
Nederlanders	19	30	33	18	1	100
Surinaams	6	28	45	21	2	100
Turks	8	26	53	11	-	100
Marokkaans	26	37	34	3	-	100
Antilliaans	16	16	58	10	-	100
Iraans	16	-	58	26	-	100
vrml. Joegoslaven	25	17	42	17	2	100
overig/onbekend	16	24	44	15	1	100

* Dezelfde tabel met aantallen is opgenomen in bijlage 4.

Opvallend is dat onder Marokkaanse verdachten bijna tweederde jonger is dan 25 jaar. Onder Surinamers en Turken zijn de percentages verdachte jongeren (tot 18 jaar) veel lager dan onder andere etnische groepen.

In onderstaande tabel worden de districten vermeld waarin verdachten in 1997 wonen. In deze tabel zijn, naast Nederlanders, alleen de allochtone groepen opgenomen die het grootste deel van het verdachtenbestand uitmaken, namelijk Surinamers, Turken en Marokkanen.

Tabel 5.4 District van woonadres van allochtonen in 1997 (in %)*

district	Nederlanders	Surinamers	Turken	Marokkanen
Zaanstreek	36	31	71	15
Waterland	40	22	10	31
buiten politieregio	24	47	19	54
totaal	100	100	100	100

Verdachten van Turkse afkomst komen naar verhouding meer uit de Zaanstreek, Surinamers en Marokkanen komen meer van buiten de politieregio.

5.2 Criminaliteitsgerelateerde kenmerken

Tabel 5.6 Eerdere politie-antecedenten naar etniciteit

	abs.	%
Nederlands	463	41
Surinaams	41	53
Turks	39	63
Marokkaans	23	35

Het percentage verdachten dat in 1997 reeds bekend was bij de politie is onder verdachten van Turkse afkomst het hoogst.

5.3 Opgehelderde delicten

Tabel 5.7 Gemiddeld en totaal aantal opgehelderde delicten in 1997, uitgesplitst naar etniciteit

eticiteit	feiten		
	gemiddeld aantal	totaal aantal	totaal %
Nederlands	2,1	2.376	72
Surinaams	2,1	161	5
Turks	2,1	129	4
Marokkaans	4,2	270	8
Antilliaans	1,9	60	2
overig/onbekend	2,0	327	15
totaal	2,2	3.323	100

Het gemiddeld aantal opgeloste delicten per persoon is onder personen afkomstig uit Marokko twee keer zo hoog als onder de andere etnische groepen.

In de volgende tabel wordt voor de diverse etnische groepen de verhoudingen tussen de verschillende typen gepleegde delicten weergegeven.

Tabel 5.8 Type opgehelderde delicten in 1997, uitgesplitst naar etniciteit (in %)*

delictgroep	Nederlanders	Surinaams	Turks	Marokkaans
misdrifven tegen leven en persoon	21	19	24	15
misdrifven tegen openbare orde en gezag	5	1	4	2
ruwheidsmisdrifven	13	4	9	3
vermogensmisdrifven	50	66	45	74
zedendelicten	2	3	7	0
verkeersdelicten	3	1	4	2
drugsdelicten	3	4	2	2
vuurwapendelicten	1	1	5	2
overig/onbekend	2	1	1	-
totaal	100	100	100	100

* Dezelfde tabel met aantallen is opgenomen in bijlage 4.

Marokkanen worden naar verhouding vaker verdacht van vermogensdelicten. Personen afkomstig uit Turkije worden relatief vaker verdacht van zeden- en vuurwapendelicten. Personen van Nederlandse afkomst worden vaker verdacht van ruwheidsmisdrifven dan andere etnische groepen.

6 Gewelddelicten

In dit hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van de kenmerken van verdachten van gewelddelicten en de hen aangerekende feiten. In dit onderzoek worden de volgende delicten tot de gewelddelicten gerekend: alle misdrijven tegen leven en persoon, alsmede diefstal met geweld, openbare geweldpleging en wederspanning. Gegeven deze definitie worden in 1997 in het totaal 585 personen (38%) verdacht van het plegen van één of meer gewelddelicten.

6.1 Persoonskenmerken

Tabel 6.1 Geslacht van de verdachten van gewelddelicten in 1997

	geweldplegers		overige verdachten	
	abs.	%	abs.	%
man	532	91	807	85
vrouw	53	9	145	15
totaal	585	100	952	100

Het percentage mannen is onder verdachten van gewelddelicten hoger dan onder verdachten van niet-gewelddadige feiten.

Tabel 6.2 Leeftijd van de verdachten van gewelddelicten in 1997

	geweldplegers		overige verdachten	
	abs.	%	abs.	%
12-17 jaar	100	17	171	18
18-24 jaar	157	27	281	30
25-39 jaar	214	37	340	36
40-64 jaar	108	19	147	15
65 jaar en ouder	6	1	13	1
totaal	585	100	952	100

Verdachten van gewelddelicten zijn op gelijke wijze verdeeld over de leeftijdscategorieën als de overige verdachten.

In de volgende tabel wordt de etniciteit van de verdachten⁵ van gewelddelicten gepresenteerd.

Noot 5 Gedefinieerd als het land waarin de verdachte geboren is en/of waarvan hij/zij de nationaliteit bezit.

Tabel 6.3 Etniciteit van verdachten van geweldsdelicten in 1997

	geweldplegers		overige verdachten		totaal
	abs.	%	abs.	%	%
Nederlands	438	39	701	61	100
Surinaams	31	40	47	60	100
Turks	30	48	32	52	100
Marokkaans	24	37	41	63	100
Antilliaans	13	42	18	58	100
Iraans	6	32	13	68	100
vrml. Joegoslavisch	3	25	9	75	100
overig/onbekend	40	31	91	69	100

Onder personen van Turkse afkomst bevinden zich relatief iets meer geweldplegers dan onder de andere etnische groepen.

6.2 Criminaliteitsgerelateerde kenmerken

Tabel 6.4 Eerdere politie-antecedenten, uitgesplitst naar verdachten van geweldsdelicten en overige verdachten

	geweldplegers		overige verdachten	
	abs.	%	abs.	%
geen	340	58	560	59
tenminste 1	245	42	392	41
totaal	585	100	952	100

Van de geweldplegers is vier op de tien verdachten al eerder door de politie geverbaliseerd. Dit percentage is bijna hetzelfde voor verdachten die niet voor een geweldsdelict naar justitie werden doorgestuurd.

6.3 Opgehelderde delicten

Tabel 6.5 Gemiddeld en totaal aantal delicten in 1997, uitgesplitst naar verdachten van geweldsdelicten en overige verdachten

	gemiddeld	totaal	%
verdachten geweldsdelicten (n = 585)	1,4	835	25
overige verdachten (n = 952)	2,6	2.488	75
totaal (n = 1.537)	2,2	3.323	100

Uit de tabel blijkt dat voor verdachten van geweldsdelicten gemiddeld minder feiten zijn geregistreerd dan voor verdachten van andere delicten.

In de volgende tabel staat een specificatie van de geweldsdelicten waarvan de geweldplegers worden verdacht uitgesplitst naar beginners en recidivisten.

Tabel 6.6 Type opgehelderde geweldsdelicten in 1997, uitgesplitst naar beginners en recidivisten

	recidivisten		beginners		totaal	
	%		%		recid. abs.	%
doodslag en moord	6		4		24	5
gekwalficeerde mishandeling	12		12		47	12
eenvoudige mishandeling	37		42		142	40
eenvoudige belediging	2		2		9	2
dood/letsel door schuld	-		0		0	0
bedreiging	24		20		93	22
openbare geweldpleging	12		12		45	12
wederspanningheid	-		0		0	0
diefstal met geweld	6		7		22	7
totaal	100		100		382	100

Het grootste deel van de opgeloste geweldsdelicten betreft eenvoudige mishandeling en openbare geweldpleging. Gekeken naar de verschillen tussen recidivisten en beginners valt op dat geweldplegers die voor het eerst worden doorgestuurd naar justitie, vaker worden verdacht van eenvoudige mishandeling dan recidivisten. Recidivisten worden vaker verdacht van bedreiging.

In de onderstaande tabel wordt aangegeven in welke mate geweldplegers ook van het plegen van andere type misdrijven verdacht worden. Ter vergelijking is in de tabel eveneens opgenomen het percentage overige verdachten dat voor de betreffende delicten is geregistreerd. Overigens is 35 % (293 personen) van de geweldplegers ook voor een niet-geweldsdelict geregistreerd. In deze tabel zijn alleen de meest gepleegde delicten opgenomen.

Tabel 6.7 Aantal/percentage geweldplegers dat in 1997 ook van niet-geweldsmisdrijven wordt verdacht

	geweldplegers		overige verdachten	
	abs.	%	abs.	%
vernieling	59	10	175	18
eenvoudige diefstal	51	9	375	39
gekwalficeerde diefstal	40	7	280	29
vuurwapens	25	4	18	2

Van de verdachten van geweldsdelicten is bijna een derde in 1997 ook geverbaliseerd voor het plegen van (eenvoudige of gekwalficeerde) diefstal, vernieling of vuurwapens. Geweldplegers worden vaker verdacht van vuurwapendelicten dan de overige verdachten.

Bijlage 1 Verantwoording

Voor het verkrijgen van een bestand met statistische verdachteninformatie dienen diverse databasebestanden uit HKS aan elkaar te worden gekoppeld. Voordat met bewerking en analyse van de gegevens wordt aangevangen, vindt uitgebreide 'opschoning' plaats, om diverse redenen:

- invoer van de gegevens is niet altijd eenduidig;
- de te koppelen deelbestanden hebben betrekking op verschillende eenheden;
- één feit wordt vaak met meerdere wetsartikelnummers geregistreerd;
- de gegevens dienen te worden geanonimiseerd.

Het resulterende bestand heeft betrekking op verdachten waarvoor in 1997 binnen de politieregio een oplossingsverbaal werd opgemaakt. Voor elke verdachte is informatie gegenereerd over:

- de feiten waarvoor in 1997 binnen de regio een oplossingsverbaal werd opgemaakt;
- de antecedenten: feiten waarvoor in eerdere jaren binnen (en buiten) de regio een oplossingsverbaal werd opgemaakt.

De informatie kan op drie niveaus worden geanalyseerd:

- processen-verbaal van oplossing;
- delicten;
- verdachten. ■

In deze rapportage wordt vooral gefocust op verdachten en de delicten waarvoor zij verantwoordelijk worden geacht. Persoons- en delictkenmerken worden afzonderlijk en in combinatie gepresenteerd.

Bepaalde informatie wordt wel geregistreerd in HKS, maar niet meegenomen in de onderhavige rapportage. Het gaat dan bijvoorbeeld om de modus operandi en om informatie op basis waarvan kan worden vastgesteld of een misdrijf al dan niet is gepleegd door meerdere personen.

Het type gegevens dat in dit onderzoek aan het HKS is onttrokken, betreft:

- persoonlijk identificatienummer verdachte;
- code van het korps dat het proces verbaal van oplossing heeft gemaakt;
- geboortejaar verdachte;
- geboorteland verdachte;
- nationaliteit verdachte;
- geslacht verdachte;
- woonadres verdachte;
- district van woonadres verdachte;
- antecedent identificatienummer;
- jaar van het antecedent;
- overtreden wetsartikel;
- aantal keer dat het wetsartikel is overtreden;
- gevarenclassificatie.

Bijlage 2 Gehanteerde begrippen

Proces-verbaal van oplossing

Een proces-verbaal waarin een verdachte als (mogelijke) dader wordt gekoppeld aan één of meerdere gepleegde feiten.

Antecedent

Een administratieve registratie van de opmaak van een proces-verbaal van oplossing tegen een verdachte. Een proces-verbaal, en dus een antecedent, kan meerdere feiten bevatten.

Gewelddelicten

Tot gewelddelicten worden alle misdrijven tegen leven en persoon gerekend alsmede diefstal met geweld, openbare geweldpleging en wederspanningheid.

Op agressie gerichte delicten

Delicten die gericht zijn op het toebrengen van schade aan personen of goederen. Hiertoe behoren misdrijven tegen leven en personen, misdrijven tegen openbare orde en gezag en ruwheidsdelicten.

Beginner

Een persoon waartegen niet eerder dan in het jaar van verbalisatie (1997), een proces verbaal werd opgemaakt.

Recidivist

Een persoon waartegen voorafgaand aan het jaar van verbalisatie (1997) al één of meerdere processen verbaal werden opgemaakt.

Allochtoon

Een persoon die niet in Nederland geboren is en/of die een niet Nederlandse nationaliteit heeft. Hiermee wordt afgeweken van de landelijk vastgestelde definitie waarbij naar het geboorteland van de ouders wordt gekeken.

Bijlage 3 Indeling naar delicten

De in de rapportage gehanteerde naamgeving van delicten is gebaseerd op de onderstaande indeling van het WODC naar artikelnummers uit het Wetboek van Strafrecht.

Delict en delictgroep	Wetboek van Strafrecht artikelnummer
■ Agressieve misdrijven	
a Tegen openbare orde en gezag	
huis-/lokaalvredebreuk	138*/139*
openlijke geweldpleging	141
wederspanningheid	181*/182*
belemmering ambtenaar in functie	180
discriminatie	137*
overige misdr. openbare orde en gezag	13*/14*/150*/177*/179* /18*/19*/201
b Tegen leven en persoon	
Doodslag en moord	287/288/289/290/291
gekwalificeerde mishandeling	301*/302*/303*/304*/- 306*
eenvoudige mishandeling	300* ■
eenvoudige belediging	266/267
dood/zwaar lich. letsel door schuld	307/308
bedreiging	285*
overige misdrijven tegen leven	293
c Ruwheidsmisdrijven	
brandstichting	157*/158*
dierenmishandeling	350.2/254*
vernieling	350/350.1/351*/352
overige vernielingen	353/354
2 Vermogensmisdrijven	
valsheidsmisdrijven	208/209/21*/22*/230/- 231/234
eenvoudige diefstal	310
diefstal in vereniging	311.4/311.3.4
diefstal in vereniging met braak	311.4.5./311.3.4.5
diefstal met braak	311.5/311.3.5
diefstal met geweld	312*
afpersing	317*
verduistering	321/323
verduistering in dienstbetrekking	322 ■
bedrog	326*/327/328*/329*/33*
heling	416/417
schuld heling	417BIS
overige vermogensmisdrijven	311/311.1/311.2/311.3/- 314*/315*/316*/318*/- titel11
3 Zedendelicten	

schennis der eerbaarheid	239 *
verkrachting	242/243
feitelijke aanranding der eerbaarheid	246
gemeenschap met kinderen	244/245
ontucht met bewusteloze/kind	247
ontucht door ouders	249
overige zedendelicten	248/240*/250*/251bis/- 252*/titel14
4 Verkeersmisdrijven	
rijden onder invloed	WvW 26*
doorrijden na ongeval	WvW 30*
rijden na ontzegging	WvW 32*
medewerking bloedproef weigeren	WvW 33A*
dood letsel door schuld	WvW 36*
joyriding	WvW 37
overige verkeersmisdrijven	WvW 10*/WvW 14*
5 Drugsmisdrijven	
opiumwet-harddrugs	opiumwet 2*
opiumwet-softdrugs	opiumwet 3*
6 Vuurwapenmisdrijven	
vuurwapenwet	VWW*/WWM*&DO8/WW M*&A11 t/m A A16
7 Overige misdrijven	
ibb	IBB*
overige misdrijven	*

Bijlage 4 Aanvullende tabellen

Tabel B4.1 Opgehelderde feiten in 1997, per delictgroep en naar politiedistrict (in aantallen)

delicten	Zaanstreek	Waterland	totaal
tegen leven en persoon	313	365	678
tegen openbare orde en gezag	74	85	159
ruwheids-	234	119	353
vermogens-	1.014	788	1.802
zeden-	43	38	81
verkeers-	41	43	84
drugs-	25	56	81
vuurwapens-	28	17	45
overige	14	26	40
totaal	1.786	1.537	3.323

Tabel B4.2 District van woonadres van verdachten per delictgroep (in aantallen)

delicten	Zaanstreek	Waterland	buiten politieregio	totaal
tegen leven en persoon	264	289	125	678
tegen openbare orde en gezag	53	71	35	159
ruwheids-	209	106	38	353
vermogens-	708	574	520	1.802
zeden-	35	28	18	81
verkeers-	30	34	20	84
drugs-	9	50	22	81
vuurwapen-	24	7	14	45
overige	7	19	14	40
totaal	1.339	1.178	806	3.323

Tabel B4.3 Type opgehelderde delicten in 1997, uitgesplitst naar recidivisten/beginners en geslacht (in aantallen)

type delict	recidivisten		beginners	
	man	vrouw	man	vrouw
misdrifven tegen leven en persoon	301	15	322	40
misdrifven tegen openbare orde en gezag	66	10	77	6
ruwheidsmisdrifven	190	7	143	13
vermogensmisdrifven	875	100	679	148
zedendelicten	31	1	48	1
verkeersdelicten	49	2	31	2
drugsdelicten	39	2	34	6
vuurwapendelicten	20	-	23	2
overig	11	1	25	3
totaal	1.582	138	1.382	221

Tabel B4.4 Type opgehelderde delicten in 1997, uitgesplitst naar leeftijd en geslacht (in aantallen)

delictgroep	12-13 jaar		14-15 jaar		16-17 jaar	
	j	m	j	m	j	m
misdrifven tegen leven en persoon	15	1	46	3	48	5
misdrifven tegen openbare orde en gezag	-	-	3	6	16	1
ruwheidsmisdrifven	8	1	23	2	44	1
vermogensmisdrifven	26	4	122	24	172	10
zedendelicten	6	-	-	-	8	-
verkeersdelicten	-	-	-	-	4	-
drugsdelicten	-	-	-	-	-	-
vuurwapendelicten	1	-	1	-	4	-
overige delicten	1	-	2	-	-	-
totaal	57	6	200	35	296	17

Tabel B4.5 Leeftijd van allochtonen naar etniciteit (in aantallen)

	12-17	18-24	25-39	40-64	65 +	totaal
Nederlands	212	337	373	201	16	1.139
Surinaams	5	22	35	16	-	78
Turks	5	16	33	7	1	62
Marokkaans	17	24	22	2	-	65
Antilliaans	5	5	18	3	-	31
Iraans	3	-	11	5	-	19
vrml. Joegoslaven	3	2	5	2	-	74
overig/onbekend	21	32	57	19	2	131

Tabel B4.6 District van woonadres van allochtonen naar etniciteit (in aantallen) in 1997

district	Nederlands	Surinaams	Turks	Marokkaans
Zaanstreek	410	24	44	10
Waterland	455	17	6	20
buiten politieregio	274	37	12	35
totaal	1.139	78	62	65

Tabel B4.7 Type opgehelderde delicten in 1997, uitgesplitst naar etniciteit (in aantallen)

delictgroep	Nederlands	Surinaams	Turks	Marokkaans
misrijven tegen leven en persoon	498	31	31	40
misrijven tegen openbare orde en gezag	125	2	5	6
ruwheidsmisrijven	313	7	12	9
vermogensmisrijven	1.194	106	58	201
zedendelicten	51	4	9	1
verkeersdelicten	67	2	5	5
drugsdelicten	65	6	2	4
vuurwapendelicten	28	2	6	4
overig/onbekend	35	1	1	-
totaal	2.376	161	129	270